

Občané o volebním rozhodování a vlivech, které na něj působí

Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost 2006, v06-05</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PV.99, PV.100</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>1. – 8. května 2006</i>
<i>Počet respondentů:</i>	<i>1033</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>kvótní výběr</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>5. června 2006</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Jan Červenka</i>

V posledním pravidelném kontinuálním výzkumu uskutečněném před letošními volbami do Poslanecké sněmovny CVVM SOÚ AV ČR kromě jiného zjišťovalo, co si lidé myslí o důležitosti vlivu některých faktorů na volební rozhodování občanů, a to jak na rozhodování voličů obecně¹, tak i osobně v případě samotných respondentů.²

Tabulka 1: Důležitost faktorů na volební rozhodování voličů/respondenta (%)

		Rozhodně důležité	Spíše důležité	Spíše nedůležité	Rozhodně nedůležité	Neví	D/N
médiá	voliči	42	43	8	3	4	85/11
	respondent	14	34	29	18	5	48/47
předvolební výzkumy	voliči	8	40	31	10	11	48/41
	respondent	4	22	39	29	6	26/68
předvolební programy politických stran	voliči	26	48	17	3	6	74/20
	respondent	27	36	17	14	6	63/31
aféry představitelů politických stran	voliči	32	41	16	4	7	73/20
	respondent	19	32	24	19	6	51/43
rodina a přátelé	voliči	17	41	25	8	9	58/33
	respondent	14	36	26	18	6	50/44
politické přesvědčení	voliči	41	41	8	3	7	82/11
	respondent	33	35	12	13	7	68/25
dlouhodobý příklon k politické straně	voliči	39	42	8	3	8	81/11
	respondent	28	31	17	15	9	59/32

Pozn.: Procenta v řádku.

Jak ukazuje tabulka 1, všem zkoumaným faktorům, jež mohou působit na volební rozhodování lidí, respondenti přisuzují důležitost častěji vždy ve vztahu

¹ Otázka: „Jak důležité jsou podle Vás pro rozhodování voličů, komu dají svůj hlas a) média, b) předvolební výzkumy, c) předvolební programy politických stran, d) aféry představitelů politických stran, e) rodina a přátelé, f) politické přesvědčení, g) dlouhodobý příklon k politické straně?“

² Otázka: „A jak důležité jsou konkrétně pro Vás při rozhodování, komu dáte svůj hlas a) média, b) předvolební výzkumy, c) předvolební programy politických stran, d) aféry představitelů politických stran, e) rodina a přátelé, f) politické přesvědčení, g) dlouhodobý příklon k politické straně?“

k ostatním lidem, respektive k voličům jako celku, než osobně k sobě samotným. Relativně výrazné je to zejména v případě médií, kterým důležitý vliv na voliče připisuje 85 %, zatímco v osobní rovině vliv médií jako podstatný vidí jen necelá polovina dotázaných (48 %). Podobně silná disproporce se objevila i v případě odhadovaného a deklarovaného vlivu předvolebních výzkumů (48 % voliči, 26 % samotný respondent), afér představitelů politických stran (73 % voliči, 51 % respondent) nebo dlouhodobého příklonu k některé politické straně (81 % voliči, 59 % respondent). O něco menší rozdíl v tomto ohledu byl zaznamenán v případě vlivu politického přesvědčení (82 % voliči, 68 % respondent), předvolebních programů politických stran (74 % voliči, 63 % respondent) a zejména rodiny a přátel (58 % voliči, 50 % respondent). Častější připisování důležitosti vlivu zkoumaných faktorů na voliče jako celek než na samotného respondenta je zřejmě dáno tím, že lidé, kteří si myslí, že dotyčné okolnosti ovlivňují je samotné, tuto skutečnost v naprosté většině promítají i do hodnocení vlivu na ostatní voliče, zatímco v opačném případě, kdy si lidé myslí, že na ně samotné příslušné faktory významně nepůsobí, není tato projekce zdaleka tak silná a podstatná část takových dotázaných jim přikládá důležitost, pokud jde o volební rozhodování jiných lidí, i když pro sebe osobně je považují za nepodstatné. (viz tabulku 2)

Tabulka 2: Vztah hodnocení důležitosti jednotlivých faktorů pro voliče a deklarované důležitosti pro respondenta (%)

působení na voliče:	důležité	důležité	nedůležité	nedůležité
působení na respondenta:	důležité	nedůležité	důležité	nedůležité
média	47	35	1	10
předvolební výzkumy	22	24	4	36
předvolební programy politických stran	56	15	7	13
aféry představitelů politických stran	46	24	3	16
rodina a přátelé	42	14	7	25
politické přesvědčení	64	15	2	8
dlouhodobý příklon k politické straně	56	20	2	10

Pozn.: Procenta v řádku. Dopočet do 100 % tvoří kombinace obsahující v jedné či druhé odpovědi možnost „neví“.

Ve vztahu k voličům jako celku dotázaní připisují důležitost v převážné míře všem zkoumaným faktorům, i když zdaleka nejčastěji tak činí v případě vlivu médií, politického přesvědčení a dlouhodobého příklonu k politické straně, jež za důležité označují více než čtyři pětiny dotázaných. Tři čtvrtiny rovněž soudí, že podstatný vliv na rozhodování voličů mají i předvolební programy a aféry představitelů politických stran. Více než polovina dotázaných za významné v tomto směru označuje i působení rodiny a přátel, necelá polovina pak přisuzuje důležitost předvolebním výzkumům, které naopak za nedůležité pro rozhodování voličů považují dvě pětiny respondentů.

V osobní rovině je pak pořadí faktorů podle přisouzené důležitosti poněkud odlišné. Pokud jde o ně samotné, dotázaní připisují důležitost nejčastěji politickému přesvědčení (68 %), za nímž následují předvolební programy stran (63 %) a dlouhodobý příklon ke straně (59 %). Prakticky shodně okolo poloviny respondentů připustilo, že podstatný vliv na jejich rozhodování mají vedle rodiny a přátel aféry politiků a média. Předvolební průzkumy jako podstatné pro vlastní volební rozhodnutí deklarovala pak čtvrtina dotázaných.

Podrobnější analýza ukázala, že v osobní rovině je relativně vyšší důležitost volebních programů, politického přesvědčení a dlouhodobého příklonu k určité politické straně pro absolventy vysokých škol. Politické přesvědčení a dlouhodobý příklon ke straně hrají větší roli také v rozhodování lidí starších 60 let. Programy stran, politickou orientaci a dlouhodobý příklon k některé politické straně rovněž

výrazně častěji vyzdvihují dotázaní, kteří se na pravolevé politické škále řadí jednoznačně nalevo nebo jednoznačně napravo od středu. Poměrně výrazně diferencované jsou pak odpovědi respondentů týkající se vlivu na jejich volební rozhodování v závislosti na jejich stranické orientaci. Vliv médií je častěji vnímán jako pro ně osobně důležitý mezi stoupenci ČSSD, naopak výrazně nižší význam médiím pro vlastní rozhodování přisuzují voliči KDU-ČSL. Respondenti preferující ČSSD a v menší míře i ODS zmiňovali jako důležité pro sebe i předvolební výzkumy. Volební programy jako důležitý faktor při vlastním rozhodování uváděli ve zvýšené míře dotázaní preferující KSČM, ODS nebo v menší míře i ČSSD, zatímco mezi příznivci KDU-ČSL byl podíl přisuzujících programu podstatnou roli relativně nižší. Aféry představitelů politických stran ve zvýšené míře za důležité považují přívrženci Zelených. Zejména pro příznivce ODS a KSČM, ale v menším měřítku i pro stoupence ČSSD je důležité jejich politické přesvědčení a dlouhodobý příklon ke straně.